MY THEATRICAL MAGAZINE

BY MAX AVRAMOVITZ.

My Theatrical Magazin

. . by . .

MAX AVRAMOVITZ.

אים יאַהרע אכטצעהן-הונדערט אונד זיעבּציג זיעבּען
איזט עטוואַס פאַסירט — איבּער'ן וואַסער דריבּען
חערט אויפמערקזאם צו, איהר ליעבּע געסט
דיא געשיכטע פאנגט אַן נאך פאַן בוקאַרעסט
אונד ציעהט זיך ביז ניו יאָרק ביז דיעזען פּסח
ביז אַכטצעהן פינף-אונד-ניינציג — דאַס ווייס איך
דאס 237 זעעלען. זינד אין דער געשיכטע פערבונדען
אונד ניכט איינע דאָפאָן דאַרף דא פעהלען
ווייל דאס איזט קיין „הימּמעל ערד אונד שווינדעל
ווער עס גלויבט אין משה רבינו, משה מאנטיפיאר
פעטער משה אונד משה'לע סאלדאט
ווער עס גלויבט אין משיח ציי‏טען אין כבוד אב
אז אצבע אלהים איזט א פינגער פון גאָטט
אזויא גלויבט אז איך טהו דאס נור פיר ליעבע אונד עהרע
איך שווער ביי מחמד, הערט איך שווערע!
איך שווער ביי אחשורש ביי קארבאם בייעראם
אַז זייט דיא עקידה ביז טיסא עסלאר'ס בילבול דם
פון יציאת מצרים ביז חורבן ירושלים
פון דוד בן ישי ביז צום לעצטען יודישען קעניג
פון קאלומבוס ביז וואשינגטאן איז דאס עפּעס וועניג?
האט קיין זאַך זיך געגעבען אזא מין דרעה איים
ניכט ביי רשי אונד ניכט ביי גאלילעאוס
וויא דיא געשיכטע וואס איהר וועט דא הערען

פֿאַסט נור גוט אויף — וועל איך עס אייך ערקלערען.
דיא **באבע מיט דעם עניקעל** קיין זאך ניט אויסען
נעהמט זיך **שמענדריק** דען **פֿאדריאטשיק**
פֿון **דיא נעגער שקלאפֿען** פֿאַר אַ חתן
אונד מאַכט א חתונה מיט גרויס גערודער
אונד לאַדעט ניט נור איין **בן יעקב**
זאנדערן **יוסף מיט אללע זיינע ברידער**
אונד פֿיעלע נאך פֿאן דער האָטוואָליע
דען **פרנס חודש** אונד **קארדינאל רישעליע**
אונד — ווער געהט עס דארט? אַה! דא האסט דוא
דא קאממט ר׳ **אוריאל אקאסטא**
אויסגעפוצט פֿיין נאך שפאנישער מאדע
אונטער אַרם מיט **דאקטאר אלמאסאדע**
נור **שמואל שמעלקע — קאשוט** אונד **קארלייל הערריס**
שטעהן ברוגז ווייל **אונקלוס הגר** איז
עבען געקאממען — וויא ביי **דניאל אין דער לעווען־גרובע**
העדט מען איין ברוממען,
אבער נור פֿיר איינען אויגענבליק
קאקעטע דאמען זיינען נאכגעקאממען
און דאס וואר זיין גליק.
אסתרקע, אסתר און המן
אסתר פֿון עין גדי אונד **דיא שעהנע אסתר,**
דיא פֿרויא, דוואסע דיא ספלעטניצע,
דיא בלינדע יתומה אונד **דיא צוויי שוועסטער.**

חופה וקדושין האט געגעבען **רבינו גרשום** אלליין
רבי טרויגאט האט זייא געטרויט זעהר שעהן
דער רב הכולל איז אַפילו אויך דאבייא געוועזען
נור **דער פאלשער מופת, ניע בע ניע מע**
דען קאנטע מאן ניכט פיעל פערשטעהן
עפעס האט ער גערעדט פון **אהבת** אונד **שיבת ציון**
איז שטעקען געבליעבען אין מיטען
ניט אהער אונד ניט אהין
נור וויל עס זיינען אנגעקוממען נייע געסט
איז מען איהם מוחל געוועזען דען רעסט.
דאס פוילישע מלמדיל האט געמאכט דיא ברכות
דאס פוילישע יונגעל איז געוועזען דאס זינגערל
אונד שמענדריק האט גאר אָן מלאכות
אנגעטהאן **דיא שטומע כלה, דאס ווינשפינגערל**
דיא באבע האט דעם עניקעל געגעבען אַ קיש
אונד פאָלגענדע געסט זיינען געגאנגען צו טיש:
צו צווייא צו צווייא שעהן נאך דער רייהע
רחל אונד לאה, יהודית אונד האלאפערנוס
עמי מיט נעמי
אמנון אונד תמר,ביידע קוניע לעמעלס
רומעא אונד יוליע
צוויי מענשען מיט 1 פנים, דיא 2 פערדולטע
צוויי ליטווישע ברידער לוריא
הונגערמאן און קבצענזאהן האבען זיך זעהר געפרייט
צוויי מתים געהען טאנצען אויף **דער זילבער-**
נער האכצייט

נור דרויסען שטעהט איינע אונד שרייט:
דיא כשופמאכערן איין אשה רע
פערגינט ניט דער כלה דען חתן דאַ
קיינע דריי וואכען געב איך זיי, איך וועט
ער ליעגט שוין ביי מיר אנגעגרייט דער גט
קוקט זיא נור אָן דיא בעטלערין
דיא משוגענע אוים ליעבע
אונד ער דער מאמעס זוהנדעל
קוקט איהם אן — דער בעל תשובה
האַ! האַ! דער בויערי טרעמפ, דער ווילדער
מענש
דער ארעסער בעטלער, דער קאטערזשניק,
דער מסור
אונד זיא וועט זיין זיין ווייב? דער טעות! זאל מיר זיין אסור
ווער איז דיא שוויעגער ווער איז דיא מוטער?
ווער קען ניט יענטע פיעפערנוטער
סערהקעלע, דער מאמעס טעכטערל
זעהט וויא מען קושט זיך
גאר א לעבען פיר א לעבען
אז דאס בלוט אין מיר צומישט זיך
איך וועל פאַר דיר זארגען דיא פיינע פריצה
אז דוא זאללסט גיך קריגען דיא חליצה
איך וועל מיר אין דיר דערלעבען אַ נקמה
דיא געמאכטע משוגענע, דיא פערבלאנדזוע־
טע נשמה
דער באנקיער טיראן, מאמאן דער געלדגאט

דען קריגט זיא **דער דיבוק, דער אידיאט**?
און איך האב **צעהן מערכען אונד קיין מאנן**
ווער דאס נור אויסהאלטען קאן
מרים החשמונאית, חוה, שרה פון סינג־סינג
דינה, נאררא, דבורה, רבקה,
שולמית, רייזעלע אונד **בליהמעלע**
מיינע קינדער האבען אללע אפילו צונעמען
אבער איך דארף זיך מיט זייא גאר ניט שעהמען
מרים) איין **אשת חיל**
חוה) **דיא לייכטזיניגע**
שרה) **דיא מערדערין**
דינה) **דיא שניידערין**
נאָררַאַ) **דיא ציגיינערין**
דבורה) **דיא עגונה**
רבקה **דיא קאפריזנע טאכטער**
שולמית) **דיא העלדין פון ירושלים**
רייזעלע) **דיא שטראסען־זענגערין** אונד
בליהמעלע) איז מיין **יפת תאר**
קיין עין הרע זאל איהר ניט שאטען
מיין יפת תאר'ל איז מיר אַם בעסטען געראָטען
פון אללע צעהן פון **דיא רעקראוטען.**
מיין קינד קריגט קיין **שבתי צבי**
זייא זיינען וויא **דיא לוסטיגע קאוואלעריע**
אליהו הנביא אונד **יונה הנביא**
וועללען אונטערפיהרען מיין מזיניק
אזויא שרייט **באבע יאחנע** און וויסט אז איך בין אַ מפיניק

און דוקא נור **וועליק איציק דער קלעזמער**
וועט ביי מיר שפּיעלען — איך אם מיסטען
וועל איך בעטען **ר׳ מאיר בעל נס** מיר
צו שיקען דיא גרעסטע פיער באַססיסטען
בת שבע, בת כהן, בת יפתח אונד **בת יחידה**
און **טודרוס בלאז, דיא פּרינצעסין פון יהודה**
ליוורעידיענער וועל איך האבען פיער
און דוקא יעדען פון איין אנדער קוליער
בלוי־בארט, דאס רויטע מענשעלע,
דער גרינער שוסטער און **דער שווארצער יוד**
וועללען האלטען וואַכע דרויסען ביי דער טהיר
און אַללע גאַסען וועט זיין פרעהליך
אַ חתונה — וויא ביי **שלמה המלך**
ביי **שלמה חכם** און **שלמהלע עהרלעך**
און דוד וועלוועל וועט קנאקען פלוימענקערלעך
אַ דאס איז **דיא שבועה** און דאס איז **דער נדר**
שמענדריקן צו פערפאַלגען כסדר
איך שיק איהם נאך דען **פּאטערס קללה**
דורך **בלעם הרשע** איהר הערט ? איך הייס איהם !
אז וויא ער וועט זיין, זאלל ער האבען דיא מפלה
אונד ניט מעהר אויפשטעהן קיין **תחית המתים.**
ער וויים ניט וואס עס טהוט זיך דארט דרויסען
אונד מאכט איינע האַבצייטרייזע **דורך וואסער און פייער**
אין אכטציג טאגע אום דיא וועלט צו דיא רוסען
מיט אַללע מחותנים, מיט אללע קרובים

זיינע מעלות דאַרף איך ניט לויבען
פון אַלעם גוטס פיעל מיטגענוממען
אפילו — **דיא צוויי פלאממען**
מיט זאַק אונד פּאַק אללע מיט איינאנד
זיינען ארײן נאך — **גלות רוסלאנד**
דארט וואר עס איהם באַלד וואַרם באַלד קאַלט
באַלד וואר עס איהם וויא **דאס קינד אין וואלד**
באַלד פיהלטע ער דען טעם פון ביידען
פון **גהינום אונד גן עדן**
וויא ער וויל זאָגען דיא ערסטע דרשה
איז געקוממען צו לויפען **טיטוס הרשע**
אַן דער שפּיצע פון **דיא רייבער פון שיללער**
וואס דרש'ת דער קליינער דארט וואס וויל ער ?
שרייט **דער אנטיסעמיט** — לאזט מיך אין מיטטען
הע! וואס ביסט דוא עס עפּעס דא פאר אַ מחותן ?!
וואס ביזט דוא דאָ פאַר אַ **מליץ יושר** ?!
דוא שנאָררער! דוא **אבגעקוממענער עושר**
האלט דאס מויל! רוהיג זאג איך! לאז זיין שטילל!
איהר הערט **דיא גלאקען פון הארנעוויל** ?
דיא פערקינדען יעצט צום **פאגראם**
איבערפאַללט דיא יודען מאַכט **עלילת דם**
פערניכטעט אללעס **קאפּיטאל און ארבייט**
אונד מאכט זייא שנעלל איינע **בלוטהאכצייט**
איהר דערצעהלט **דיא געהיימניסע פאן רוססישען הויף**
אבער **דיא רוסישע קנוטטע** וועט פון איך מאכען א סוף

פלינדערט! הרג'עט! האַ! זעהט דיא זשידאווקא
דער יודישער דאָקטאר, דער יודישער פאָל-
קאוניק,
דער יודישער קעניג ריער, דער יודישער
פרינץ
און דער יודישער גלח — דארט איז עזרא הסופר און
דער עוויגער יודע, יהודה הגלילי, יהודה
המכבי,
יהודה וישראל, מנחם בן ישראל און אללע
גבורי ישראל.
שומר ישראל! איז דא געווארען איין מלחמות
היהודים
איז דא געפלויגען א קלאפּ פאר א קלאפּ
וויא דער סמבטיון האבען זייא ניט גערוהט
צו פערניכטען וואס טראגט דעם נאמען יוד
שלימער וויא ביים עסטרייך אונגארישען קריעג
ערגער פון דער פראנצויזישען רעוואלוציאן
שלימער פון דיא גזרות פון פארטוגאל
אונד דיא שפאנישע אינקוויזיציאן
ערגער פון אללעס וויא איך פערשטעה
איז געווען דער בלוטיגער אדיע.
איין גרויסער קצב גראַד וויא שיילאָק
וואללט שמענדריקן אבשנידען איין פונד פיילעך
ער האט געקעמפּפט וויא שמשון הגבור
געווארפען האט מיט איהם דאס ניינעהריגע פיעבער
דער שקאנטיסט, דיא ניהיליסטען

אונד **דער גרויסער סאציאליסט**
זאגען, אז זייא האבען דערפון גאר ניט געוואוסט.
דאס איז אבער נור דאַפיר
ווייל זייא ווארען אין **סיביר.**
בר כוכבא אליין ער שטעהט פון וויטען
אונד בעטראכט זיך **דיא קרבנות פון דיא שלעכטע צייטען**
איהר רופט מיך, זאגט ער, בר כוזיבא ? !
ציון, ציון ! וואו איז **דיא מוטטערליעבע** ! ?
זעה **אלכסנדר מוקדון, אלכסנדר דער קראנ־פרינץ**
אלכסנדר דער צווייטע אונד **אלכסנדר דער דריטטע**
זיינען אללע פיער ניט ווערטה א פרוטה
נישט קשה נישט, **אלכסנדרה המלכה**
פערשטעהט אויך צו מאכען א גאַלקע
אונד אללע פירסטען וואס הייסען אלכסנדר
מעגען זיין אַ כפרה איינער פאר איינאנדער.
מערדער! זייט פאן גאטט געריכטעט
אַ גאנצע וועלט האט איהר דאָ פערניכטעט !
זעהט ! וויעפיעל זיינען געפאללען וויא שטרוי
דאָ ליעגט אַ יוד, דארט להבדיל אַ גוי
דאָ ליעגט גאַלילעאוס, פעטער משה
אונד **איוואן דער בעזער**
דארט **קעניג אונד בויער** מיט שרה פון סינג סינג
געבען **יוליוס צעזאר**
דאָ ליעגט בעגראבען ר' **נחמן זלאטעפאליער**

מיט דער שניידערין אזא כשרער יוד

דארט עמי מיט נעמי נעבען פרנס הודש

קאשוט דארט וואָ קאלומבוס רוהט

דא **בערל טאראטיאטיא** קאַרלייל העררים

ריכארד דער דריטטע, דער טויטער האָפּ

דארט **גראף פאטאצקי, באראן הירש**

אונד **דיא פרימאדאנא** אהן אַ צאָפּ

דארט **קראנפרינץ רודאלף, פרינץ בוסתנאי**

האמלעט פרינץ פאן דענעמארק

מיט סילווער קינג אונד **באראן ראטהשילד**

ליעגען אללע אהן אַ זאַרג

דא ליעגט דער יודישער פּאָק

אין איין שוך און איין זאָק

קיין מענש וויינט נאך איהם א טרעהר

דארט **אטהעלא, באס אונד ארבייטער**

דער שלאסער מיט **עתליהו**

נעבען **נבוכדנצר** מיט'ן בעהר

דארט טיעף אין דער ערד

ליעגט דער גרויסער מחמד

מיט **אדם און חוה** נעבען

דיא העלדען פון האמסטעד

דאָ **ראפאעל דעל מאנטע, מאנטע קריסטא**

אונד **דאן יאזעף אבארבאנעל**

אונד דארט ליעגט **דער רוסישער צאר**

מיט דעם **שטריק אויפ'ן האלדז**

נעבען **ווילהעלם טעלל**

מערדער. מערדער נעהמט איך א ראיה

פון דער **חופה מיט דער לויה**

וויעפיעל טראפען — שוויים

מען דאפיי פערגאסען האט

קאן דאפאן ווערדען

איינע נייע **דשאנסאן פלאר**

עס בריכט מיר מיין הערץ

מאן קאן צוגאסען ווערען

זעהט אט דא לאז איך

זעהט **דיא דרייא טרעהרען**

איקס, מיקס, דריקס.

זאנפט רוהע אייערע אשע —

שמענדריק האט אזוי געהערט רעדען בר כבבא

האט ער פאר פרייד באַלד בעקוממען דיא נכפה

איזט פון הינטער איינען טיש הערפאר געקראכען

האט זיך ערשט בעטאפט אללע זיינע קנאכען

אונד זאַגט: בלייבט איהר נור רוהיג דא

איך פאהר מיט **עמיגריישען נאך אמעריקא**

וואס **קאלדאניא** האט מיך פערשאלטען

האט נאר פאר דיעזער וועלט געגאלטען

איך פאהר מיר אין דער נייען וועלט

דארט וועל איך נאך מאכען פיעל **געלד**

איך שענק אייך רוסלאנד מיט אללע זייערע יוצרות

דער שוואגער פון אמעריקא האט **קרח'ס אוצרות**

מען זאגט ער פערמאגט **א מיליאן דאללאר**

און איך זאל דא זיין אייז **יתום אין געפאהר**

אויף **קדוש השם** מיט **דיא יודען פון ווארמס**

האט ער זיך אוועק געלאזט מיט **דיא גרינהארנס**
געפאהרען, געקוממען הונגעריג אונד מיעד
פרעגט ער ווא וואהנט דא **חיים אין אמעריקא**
דער רוסישער יוד ?
בארנעי דער עקטער
א יונגעל איין אויפגעוועקטער
צייגט איהם **איינע נאכט אין בליקער סטריט**
אונד דא איז גראד געשעהן
דער מארד אין מעדיסאן עווענױ
מיר שיינט בּיי **ברײנדעלע קאזאק**
אונד וויא **דער רעוויזאר**
זעהט איהם ליעגען אויפ'ן פלאָאר
שרייט ער זעהט נור דאס רבּיניאָ
אַזוי ! אַ דאס איז דער מזיק ?
פערצווייפּעלט פאר בושה
פאר צרות און זארג
האַט ער זיך גענוממען
דאס לעבען אין ניו יארק.
אט דאס איז דאס ענדע
פון שמענדריקס געשיכטע
פון דער באַבע פון'ם פעטער משה
פון דיא שוועסטער אונד דער ניכטע
דאס איז אללעס פּאַסירט
אין צייט פון אַכטצעהן יאַהר
אונד דא פעהלט פון דער געשיכטע
נאך ניכט איין האַאַר.

אנמערקונג. אויף דיא 10טע זייטע אונד 23טע רייהע דארף הייסען: „דאָן אונד יאזעף אבארבּאנעל" אונד ניט, אונד דאן יאזעף אבּארבאנעל.